

Študijski programi oziroma smeri
Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani

ARHEOLOGIJA

Oddelek za
arheologijo

UNIVERZA
V LJUBLJANI

FF

Filozofska
fakulteta

Podatki o programu

Naziv: prvostopenjski enopredmetni študijski program Arheologija

Trajanje: 3 leta

Točke: 180 kreditnih točk po ECTS

Opis programa

Arheologija je znanstvena veda, ki raziskuje življenje ljudi od daljne prazgodovine do moderne dobe. Od zgodovine se razlikuje predvsem v tem, da preučuje materialne ostanke in sledi človekovega delovanja v prostoru ter tako osvetljuje najrazličnejše vidike življenja v preteklosti, od načina bi-vanja, prehranjevanja, oblačenja, rokodelskega ustvarjanja, prilagajanja na življenjski prostor in upravljanja z okoljem, do družbene organizacije, verovanj ter dojemanja smrti in zagrobnega življenja. Pri odkrivanju in analizi materialnih virov arheologija sodeluje z vrsto drugih znanstvenih disciplin, tako humanističnih (npr. zgodovina) in družboslovnih (npr. antropologija, geografija) kakor tudi naravoslovnih (npr. geologija z geofiziko, biologija, analitska kemija idr.), zato je študij arheologije zasnovan izrazito interdisciplinarno.

Delo arheologov in arheologinj je v svojem bistvu raziskovalno in dinamično, kajti vsako novo odkritje lahko spremeni ali dopolni naše razumevanje preteklosti. To znanje nas bogati in je bistvenega pomena za današnjo družbo, saj oblikuje identiteto in gradi korenine sodobnih skupnosti, omogoča nam razumeti naravo in pomen kulturne raznolikosti ter nas spodbuja k sprejemanju drugačnosti.

Arheološki vsakdan je pogosto manj spektakularen od medijsko najbolj izpostavljenih odkritij in najdb. V njem imajo ključno vlogo obvladovanje rutinskih opravil, doslednost in natančnost, a hkrati tudi kreativnost, inovativnost, sposobnost prilagajanja okoliščinam in predvsem vedoželjnost. Arheologe in arheologinje zanima čisto vse o ljudeh in svetu nekdaj in danes. Pri iskanju odgovo-

rov na svoja vprašanja ubiramo vselej nove poti in se pri tem povezujemo z drugimi strokovnjaki in vedami. Če tudi tebe žene takšna radovednost, je študij arheologije zate prava izbira.

Prvostopenjski študijski program Arheologija daje mednarodno primerljiva temeljna znanja in veščine, potrebna za preučevanje človeške preteklosti ter varovanje in predstavljanje arheološke kulturne dediščine javnosti. Diplomantke in diplomanti se usposobijo za prepoznavanje arheoloških virov, njihovo osnovno funkcionalno, časovno, prostorsko in kulturno ovrednotenje ter kritično uporabo strokovne in znanstvene arheološke literature. Posebnega pomena je usposabljanje za izvajanje temeljnih, terenskih in drugih raziskav, ki poteka v sklopu različnih predmetov in je vključeno v dejanske raziskave arheoloških najdišč, podatkov in gradiva. Te se pogosto odvijajo v mednarodnih raziskovalnih okoljih, na arheoloških najdiščih v tujini. Obvezno dvotedensko praktično usposabljanje v arheoloških strokovnih ustanovah in podjetjih pa študentkam in študentom omogoča, da že med študijem spoznajo specifične poklicnega dela arheologov v različnih delovnih okoljih.

Prvostopenjski študij arheologije je skladno z naravo sodobne arheologije zasnovan interdisciplinarno, kar odraža tudi predmetnik. Pridobljena znanja omogočajo nadaljevanje študija na drugi stopnji predvsem na področju arheologije ali tudi drugih z njo povezanih disciplin, saj je arheologija ena najbolj

interdisciplinarnih znanosti, ne le med humanističnimi vedami, temveč tudi sicer.

Oddelek za arheologijo spodbuja študijske izmenjave in mednarodno sodelovanje. V okviru programov Erasmus+ in CEEPUS lahko študentke in študenti izbirajo med več kot 40 univerzami v 18 evropskih državah.

Na oddelku spodbujamo in organiziramo številne dodatne študijske in obštudijske dejavnosti: organiziramo gostujoča predavanja, seminarje, konference in ekstrakurikularne ekskurzije ter dejavnosti neformalnega izobraževanja, kot so delavnice eksperimentalne arheologije, urejanje arheovrta ter postavitev t. i. vitrine meseca, manjše študentske razstave o izbrani arheološki tematiki. Študentke in študenti so povezani v Študentsko arheološko društvo, ki med drugim organizira ekskurzije in izdaja študentsko revijo Profil. Na oddelku ima svoj sedež tudi Slovensko arheološko društvo, ki izdaja znanstveno revijo Arheo, in večkrat na leto organizira strokovna srečanja.

Na Oddelku za arheologijo uspešno deluje program tutorstva. Poleg učiteljev tutorjev so aktivni študentje tutorji, ki mlajšim kolegom pomagajo z nasveti glede študija.

Predmetnik

	predavanja	vaje	seminar	drugo	skupaj	kreditne točke
1. letnik						
1. semester						
1. Arheologija paleolitika in mezolitika 1	60				60	5
2. Rimska arheologija 1	60				60	5
3. Arheologija zgodnjega srednjega veka 1	60				60	5
4. Arheološka metodologija 1	15	60		80****	155	6
5. Antična zgodovina	60				60	5
6. Latinščina 1		60			60	5
2. semester						
7. Arheologija neolitika in eneolitika v Evropi in Aziji	60				60	5
8. Arheologija kovinskih obdobj 1	60				60	5
9. Klasična arheologija 1	60				60	5
10. Arheologija mlajših obdobj 1	60				60	5
11. Latinščina 2		60			60	5
12. Zunanji izbirni predmet	60*				60	4
2. letnik						
3. semester						
13. Arheologija zgodnjega srednjega veka 2	30		30		60	5 ali 6**
14. Evropske in maloazijske neolitske populacijske in kulturne dinamike	30		30		60	5 ali 6**
15. Klasična arheologija 2	30		30		60	5 ali 6**
16. Arheološka teorija in zgodovina	30		30		60	5 ali 6**
17. Antična numizmatika	15	15			30	3
Izbirni predmet iz sklopa Zgodovinski predmeti ***	60				60	5
18. Kulture starega Vzhoda	60					5
19. Rimska regionalna zgodovina	60					5
20. Zgodovina srednjega veka	60					5
4. semester						
21. Arheološka metodologija 2	15	75*****		120****	210	8
22. Arheologija paleolitika in mezolitika 2	30		30		60	5 ali 6**
23. Arheologija kovinskih obdobj 2	30		30		60	5 ali 6**
24. Rimska arheologija 2	30		30		60	5 ali 6**
25. Arheologija mlajših obdobj 2	30		30		60	5 ali 6**

	predavanja	vaje	seminar	drugo	skupaj	kreditne točke
3. letnik						
5. semester						
26. Arheologija okolja	40	20			60	5
27. Arheometrija	30	30			60	5
28. Paleoantropologija	30	30			60	5
29. Prostorska in krajinska arheologija	30	30			60	5
30. Arheologija za javnosti	60			80	140	9
31. Zunanji izbirni predmet	30*				30	3
6. semester						
32. Arheološka metodologija 3	5	85			90	7
Izbirni predmeti	120*				120	10
33. Arheologije sveta			60			5
34. Zunanji izbirni predmeti	60-120*					5-10
35. Diplomsko delo				20	20	11

* Ker gre za prosto izbiro, ni mogoče predvideti dejanske oblike in števila ur izvajanja.

Spletna različica

** Dodatno KT študent oz. študentka pridobi, če izdela pisno seminarsko nalogo. Skupno mora v vsakem semestru 2. letnika izdelati dve seminarski nalogi pri dveh od štirih označenih predmetov.

*** Izbirni predmet iz sklopa Zgodovinski predmeti: vsako študijsko leto sta razpisana dva predmeta od treh. Izbor je objavljen pred začetkom novega študijskega leta.

**** Terensko delo pri predmetih Arheološka metodologija 1 in Arheološka metodologija 2 se izvaja celo leto.

***** 30 LV se izvede v letnem semestru, 15 P in 45 SE V se izvede v zimskem semestru.

Vsebinska predstavitev izbranih predmetov

Arheološki obdobjni predmeti

Sklop arheoloških obdobjnih predmetov predstavlja osnovna spoznanja o vseh arheoloških obdobjih od starejše kamene dobe (paleolitik) do sedanjosti. Sklop sestavlja sedem predmetov, ki obravnavajo paleolitik in mezolitik, neolitik in eneolitik, bronasto in železno dobo, klasično antiko s poudarkom na rimski dobi, zgodnji srednji vek ter srednji vek in mlajša obdobja.

Klasična arheologija

Predmet Klasična arheologija predstavlja različne dosežke antičnih kultur, od egejskih do grške, etruščanske in rimske, ter njihov odsev v kasnejših obdobjih. Obravnava predvsem razvoj urbanizma in arhitekture (mesta, grobišča, svetišča, arhitekturni redi), kiparstva in slikarstva.

Arheološka metodologija

Arheološka metodologija pokriva široko polje spoznavanja praktičnega arheološkega

dela, začenši s prepoznavanjem različnih vrst arheološkega zapisa in z načini pridobivanja primarnih arheoloških podatkov. Poleg predavanj predmet obsega tudi praktični pouk na terenu in v laboratoriju, ki vključuje pripravo, organizacijo in izvedbo izbranih terenskih postopkov in učenje osnovnih postopkov obdelave arheoloških najdb. Terenski pouk poteka v sklenjeni obliki deset delovnih dni v prvem in drugem letniku študija. Predmet študente in študentke opremi z znanji in veščinami, ki so ključne za uspešno poklicno delo v stroki: poznavanje standardov arheološke dokumentacije, strukture arhivov najdišč in zbirk, digitalnih orodij za vodenje arheološke dokumentacije, osnov in splošnih pravil dokumentiranja in risanja arheoloških predmetov, rekonstrukcije, računalniške obdelave risb, priprave strokovnih poročil, izdelave katalogov in njihove priprave za tisk.

Arheološka teorija in zgodovina

Predmet obravnava zgodovino arheološke znanstvene misli in praks, razvoj in rabe različnih teoretskih in raziskovalnih pristopov ter ključne kulturno-antropološke koncepte v arheologiji.

Prostorska in krajinska arheologija

Predmet vključuje zgodovinski pregled prostorskih in krajinskih vidikov v arheoloških interpretacijah ter različne pristope pri njihovi obravnavi in razlagi. V metodološkem delu se študentke in študenti seznanijo s temeljnimi koncepti in metodami lokacijskih analiz, analizami distribucij in kvantitativnimi (računalniško podprtimi) metodami analize zbirov prostorskih podatkov ter njihovo vizualizacijo.

Naravoslovni predmeti

Med naravoslovno usmerjenimi predmeti so del programa Arheologija okolja, Arheometrija in Paleoantropologija, kjer so predstavljene osnovne uporabe številnih naravoslovnih tehnik in metod v sodobni arheologiji.

Arheologija za javnosti

Arheologija za javnosti obravnava koncepte in vrednote arheološke dediščine, pomen komunikacije arheoloških vsebin in znanja, pridobljenega z arheološkimi metodami. Vključuje tudi razvoj varstva kulturne dediščine in sodobno področno mednarodno pravo ter osnove muzeologije, muzejske komunikacije in muzeografije. Predmet obsega tudi dvotedensko praktično usposabljanje v strokovnih ustanovah in podjetjih, ki delujejo na področju varovanja, upravljanja in promocije arheološke dediščine (muzeji, Zavod za varstvo kulturne dediščine, arheološka podjetja, društva).

Pogoji za dokončanje programa

Za dokončanje programa mora študentka/ študent opraviti vse študijske obveznosti v skupnem obsegu 180 KT. V zadnjem letniku študija izdelata pisno diplomsko delo, ki ga mora uspešno zagovarjati na javnem ustnem zagovoru.

Strokovni profil in veščine

Diplomanti in diplomantke pridobijo splošna in specifična znanja in veščine, potrebna za opravljanje strokovnih nalog na področju arheologije in širše na področju varovanja

in upravljanja s kulturno dediščino. Poznajo ključne kulturne pojave in specifikke posameznih obdobjih preteklosti, prvenstveno na območju današnje Slovenije in Evrope, deloma pa tudi širše. Razumejo kulturno raznolikost in razvoj družbenih pojavov v dolgi časovni perspektivi. Poznajo notranjo strukturiranost arheologije kot znanstvene discipline, razumejo povezave med njenimi poddisciplinami in povezanost arheologije z drugimi humanističnimi, družboslovnimi in naravoslovnimi vedami. Razumejo logistiko in metodologijo arheoloških terenskih raziskav ter usvojijo temeljne arheološke dokumentacijske postopke. Poznajo tudi organiziranost arheološke stroke v Sloveniji, pravne okvire varovanja arheološke dediščine, delovanje slovenskih muzejev in Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije ter osnovne delovne postopke in naloge, ki jih opravljajo.

Diplomanti in diplomantke razvijejo sposobnost kritičnega pogleda na preteklost in razumevanja dogodkov, procesov, sprememb in kontinuitet skozi daljše časovno obdobje. Pridobijo veščine zbiranja in uporabe podatkov ter uporabe sodobnih informacijsko-komunikacijskih tehnologij. Poleg tega med študijem krepijo sposobnosti analize in sinteze, uporabe usvojenega znanja v praksi, umeščanja novega znanja in informacij v širši kontekst ter govornega in pisnega posredovanja znanja. Zaradi pogostega dela v skupini razvijejo sposobnost usklajevanja, pa tudi sposobnost kritičnega in odgovornega strokovnega dela, etične samorefleksije in zavezanost profesionalni etiki.

Zaposlitvene možnosti

Diplomantke in diplomanti prvostopenjskega študijskega programa Arheologija so usposobljeni za opravljanje pomožnih in strokovno tehničnih nalog v državnih in pooblaščenih muzejih, na Zavodu za varstvo kulturne dediščine Slovenije, v raziskovalnih in akademskih ustanovah ter v zasebnih podjetjih oziroma v sklopu samozaposlitve (s.p.). Ob tem poznajo osnove metod in tehnik arheološkega terenskega, poterskega in laboratorijskega dela ter dokumentacijskih postopkov, kar jim omogoča, da uspešno sodelujejo kot tehnični sodelavci in sodelavke pri terenskih in poterskih arheoloških raziskavah ter v projektih evidentiranja, varovanja, vrednotenja, predstavljanja in promocije (arheološke) kulturne dediščine. Poleg tega so možne druge zaposlitve v javnem ali zasebnem sektorju, kjer se zahteva diploma družboslovne oz. humanistične smeri, na primer na področju kulture, varovanja in popularizacije dediščine, turizma, izobraževanja, prostorskega načrtovanja in evropskih projektov.

Prvostopenjski študijski program Arheologija študentke in študente pripravlja na nadaljevanje študija arheologije na drugi stopnji. Smiselno se povezuje z drugostopenjskim magistrskim študijskim programom Arheologija na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani, saj sta zasnovana tako, da skupaj ponujata zaokroženo in celovito izobraževanje strokovnjakov arheologov, kar najbolje usposobljenih za samostojno strokovno delo v arheoloških institucijah in izvajanje znanstvenih raziskav.

Veliko naših študentov se vključi na trg dela že med študijem, saj so iskana delovna sila v sklopu terenskih arheoloških raziskav, sodelujejo pri pedagoških programih in vodenju obiskovalcev v muzejih, opravljajo razna tehnična dela, kot je risanje arheološkega gradiva, in še veliko več.

Zakaj študirati arheologijo

»Za študij arheologije sem se odločila, ker poleg strokovnega znanja Oddelek za arheologijo ponuja tudi pridobitev ogromne količine praktičnega znanja.«

– Anja Pečnik

»Študij arheologije se razlikuje od ostalih študijev Filozofske fakultete, saj gre za humanistični študij, ki pa je delno prepleten z naravoslovnimi vedami. Tako je študij zelo interdisciplinaren in omogoča povezovanje mnogih različnih znanj. Oddelek za arheologijo je majhen, tipično imamo od 15 do 25 študentov na letnik. To pomeni bolj kakovosten študij in večjo povezanost študentov kot kolektiva. Imamo tudi Študentsko arheološko društvo, v katerem si prizadevamo podpirati pestro obštudijsko dogajanje.«

– Primož Kolenc

Kontakti za nadaljnje informacije

Strokovna služba oddelka

Katja Švarc

katja.svarc@ff.uni-lj.si

Soba 104, Zavetiška 5

Telefon

+386 1 241 15 58

Uradne ure

od ponedeljka do petka

od 11.00 do 13.00

Skrbnik študijskega programa

Matija Črešnar

matija.cresnar@ff.uni-lj.si

Spletna stran oddelka

<https://arheologija.ff.uni-lj.si/>

Za dodatne informacije o študiju se lahko obrnete tudi neposredno na študente in študentke Filozofske fakultete, in sicer na elektronski naslov tutorstvo@ff.uni-lj.si.

Zakaj študirati arheologijo

»Arheologija me veseli, ker me neprestano spodbuja h kritičnemu razmišljanju, tudi o dandanašnji družbi in situacijah, ki se pojavljajo v njej.«

– Tim Jarc

